

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

עב.

עין משפט
גר מצוה

פ"א מ"י פ"ב מהלכות
גניבה הלכה ט' ופ"ג
מהלכות שחיטה הל' ג'
וע"ש ב"מ:

(א) פסחים סג. חולין טז. (ב) קמח. זכחים ל'. (ג) [חולין טז:] וי"ל ר"ש בן לקיש, א ר"ש, ד [לעיל ע"ג, ה] או ליתא ב"ה, (ו) אבל כלל משלם שרי עמד דין וא"ל חייב אמה ליתן ויכול להוריש לבניו. העתק מחילופי גרסאות, (ז) אפי' לא עמד דין וא"ל סוגיא דהכא איירי בלא עמד דין. העתק מחילופי גרסאות, (ח) ואפ"כ י"ל מוכחא דפטור מקרבן שבויה. העתק מחילופי גרסאות, (ט) שקודם שצברה לאחר העמדה דין היתה שני בנות קנסא ומשכניה היא שלה ע"י קנס. העתק מה"ל, ע' שחר ממה שהיה נערה. העתק מה"ל.

מוסף רש"י
אינה לשחיטה אלא לבסוף. אין השחיטה קרייה שחיטה אלא בסופה (חולין סב.).

רבינו חננאל
השוחט ונמצא טרפה, השוחט חולין בעורה משלם תשלומי ד' וה'. ואקשינן אליבא דר' יוחנן דאמ' ישנה לשחיטה מוחלה ועד חוק, ודבריו ר' יוחנן מפורשין בפרק השוחט אחד בעוף, לימא חולין שנשחטו בעורה איסוריהו לאו דאורייתא.

דלא ארלו נשאר דסורא. לא דקדקתי טעמו של דבר: ומאי שאל סיפא. כיון דרישא אפי' לא עמד דין^א [קאמר רחמנא] דחמשה בקר ואפי' חמשה חלאי בקר סיפא כשמת אציו ואחר כך טבח ומכר למה לא ישלם לאחיו את חלקם: וטבח. כולו משמע: ש"מ. מדקמני מתניתין^ב השוחט חולין בעורה חייב: אינה לשחיטה אלא לבסוף. הלכך כל כמה דטבח דמריה קא טבח ובגמר שחיטה הוא דמיטסק דהנאה: כגון ששחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרן בפנים. או^ב השלימין לרוב דבגמר טביחה הוא דאיתסרא ועד השתא דמריה קא טבח: אינה לשחיטה. אין שחיטה נקראת אלא לבסוף. ונפקא מינה לענין המחשב בקדשים חוץ למקומם או חוץ לזמנן או מחשב שלא לשמן אינה מחשבה אלא^ב חישב בסוף שחיטה: מחשילה ועד סוף. וכל כמה דחשיב היא מחשבה: חולין שנשחטו בעורה. פלוגתא היא במסכת קדושין (דף נה.) אי לאורייתא היא אי דרבנן: דאי

דלא אכלי בשרא דתורא ואלא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא א"ל רישא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא סיפא לא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא: השוחט ונמצאת טריפה וכו': א"ל רב חביבי מחזונאה לרב אשי ש"מ^א אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דשחט בה פורתא אסרה אידך לא דמריה קא טבח א"ל רב הונא בריה דרבא כי קא מחייב אהווא פורתא א"ל רב אשי לא תידחי וטבחו כולו בעינין וליכא אלא קשיא א"ל הכי אמר רב גמדה משמיה דרבא כגון ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים איכא דמתני לה אהא^ב א"ר שמעון משום דרבי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף א"ל רב חביבי מחזונאה לרב אשי לימא קסבר רבי יוחנן "חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא דאי

דלא אכלי בשרא דתורא. שרוי בתענית היה: סיפא לא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא. משמע אבל כפל מחייב אפי' לא עמד דין ואפי' חמשה חלאי בקר טבח ומכר למה לא ישלם לאחיו את חלקם: וטבח. כולו באיסורא ורישא נמי קמני חייב בצרבעה וחמשה ואפי' דאיירי בלא עמד דין כמו צסיפא דאין חילוק בין רישא לסיפא אלא דברישא טבח ואח"כ מת אציו ובסיפא מת אציו ואח"כ טבח ולמאי דס"ל מעיקרא לרב נחמן ולא חמשה חלאי בקר לא מוקי כשעמד דין אלא משום דלא ליהוי ה' חלאי בקר אס כן משמע כל הסוגיא דאדם מוריש קנס לבניו והקשה ריב"ז דברישי נערה שנתפתתה (כמוצת דף נד ע"ב: וס' ארריין כי קאמרינן ממונא הוי להורישו לבניו נשאר קנסות והתם הוי פ"י משום שעמד דין אבל לא עמד דין משמע כולה שמעתא דלא מצי להוריש וי"ל דרצח ורצ נחמן דהכא לית להו סוגיא דהתם דס"ל דיכול להוריש נשאר קנסות אפי' שלא עמד דין דהיינו דקנס על אונס ופיתוי אין יכול להוריש בשום ענין דקמני נמתי' דהתם היינו משום דאותו דבר שהקנס יולא ממנו דהיינו הבת אין יכול להורישו לבניו דאמרינן

התם אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם אבל ממון דהכא שהכל ד' וה' ויאלץ ממנו דהיינו בהמה הוא מוריש לבניו לפיכך זה הקנס מוריש לבניו ועוד נראה לר"י דרצח ורצ נחמן דהכא לא פליגי אסוגיא דרצה ואציו דפרק נערה (ס'.) דמיירי הכא כולה מתניתין כשעמד דין ואמרו ליה חייב אמה ליתן לו דהיינו אדם מוריש לבניו דהיינו קנס כיון דא"ל חייב אמה ליתן לו ולא שייך השתא למפקח ארישא לפלוג בדלידה טבח ומכר צחי אציו בין עמד דין ללא עמד דהיינו ליה למתני כולה בעמד דין דתו לא הוי קנס דאפי' צסיפא מת אציו ואח"כ טבח דפטור משום דבעינין וטבחו כולו באיסורא וליכא וחדוש זה אינו יכול להשמיענו אלא בנת אציו ואח"כ טבח ומכר אבל מעיקרא דצבירה ליה חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה חלאי בקר והיינו טעמא דמפטר צסיפא פריך שפיר דליפלוג וליתני דדידיה כמה דברים אמורים כשעמד דין ואמר לו לא תן לו אבל לא עמד דין פירושו שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אמה ליתן לו וטבח ומכר ואח"כ מת אציו פטור מטעם ולא ה' חלאי בקר^א דהיינו טעמא דסיפא דסיפא נמי מיירי בלא עמד דין צחי אציו שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אמה לו אס כן בהכח נקט צסיפא מת אציו ואחר כך טבח דצוה הענין אפי' טבח ואחר כך מת נמי וק"ת נראה דוחק פירושו זה דמאחר דמועלת העמדה דין דחייב אמה ליתן לו לענין שחשבו כאלו זכה שיכול להוריש לבניו אס כן גם לענין זה תועיל שיחשובו כאלו נתחייב לאציו ה' בקר שלמים שמכח האב הוא מתחייב לשלם לאחיו ולא מכח ור"י הלכך מפרש דכלל קנס אדם מוריש לבניו^ב וההיא דפרק נערה (ס'.) לענין קרבן שצויה איירי כמו שמכח תחילת הסוגיא לענין קרבן שצויה שלא אציו לרצה ועל זה השיבו כי קאמינא ממון הוי לרבי שמעון להתחייב עליו קרבן שצויה להורישו לבניו שחם אמת ותצטוהו אחר מיתת אביהם קנס שהיית חייב לאציו והעמידך דין ונתחייבת לו דין וכפר ונשבע ואחר כך הודה הואיל ואגללי מילתא דנשעת שפול ליד היורשים כבר היה ממון אצל אביהם שהרי כבר עמד עליו דין ונתחייב לו ולא היה יכול להודות ולהפטור מהן אס כן לגבי דידהו אין עקרו קנס וה"ל דומיא דפקדון דקרא ומתחייב עליה קרבן שצויה אבל אס לא עמד דין אפי' שהורש יורשו מכל מקום אין דומיא דפקדון ולא מחייב בטעמא קרבן שצויה אפי' העמידוהו דין ונתחייב להו דין ואחר כך עמה כשתצטוהו כפר ונשבע והודה שהרי עיקרו קנס והא דאמר במר הכי דאיתרין קרא ויחש לעמדה דין וצגרה ואחר כך מתה דהתם כי קא ירית מינה קא ירית^ב מכל מקום אין דומיא דפקדון אפי' שעי' ירושה בל ליד האב עכשיו הואיל ותחילתו קנס לגבי דידה ודידה^ב אפי' מתה אחר צבירה עיקרו קנס ומיקרי לגבי האב ולא מתחייב קרבן שצויה אלא תאמר צפרק אלו נערות (ס' דף נח: וס' ד"ה י"ג) דקצעי יש בגר צקבר ופקע אב אין בגר ולא פקע אב ואמאי פקע אב כשיש בגר צקבר נהי דאין לו מכח יתיה לו מכח ירושה שירש את בנו כיון דקנס נמי צר ירושה הוא ויש לומר דהתם אין יכול לזכות מכחה שהבת לא היתה ראויה לזכות בו מעולם^ב ואם תאמר וכי צעי מעיקרא יש בגר צקבר ודבנה הוי היאך יכול להיות של צנה הלא אינה יכולה להורשה דקאמר צצעי' בתרייתא יש בגר צקבר ופקע אב ויש לומר דצעי' קמיתא הוי צצושת ופגם דהוי ממונא ומורשת שפיר לננה אפי' צצושת ופגם איתקש לקנס דנתנן צפרק נערה (ס' דף נח:) לא הספיקה לעמוד דין עד שמת האב הרי הן של עממה משמע דצצושת ופגם נמי קאי מדקמני הרי הן לשון רבים היינו דוקא לענין גביית האב איתקוש לקנס כדכתיב ונתן האיש השוכב עמה לאציו הנערה חמשים וגו' ודרשינן הנאה שביצה נ' מכלל דאיכא צושת ופגם ואית דדריש תחת אשר עינה מכלל דאיכא צושת ופגם אבל הכא נהי דמפטר המאנס מן הקנס לפי שאין יכולה להוריש שלא זכתה צו מצושת ופגם דהוי ממונא לא מפטר: ד"א^א ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מבי שחיט פורתא בו. ממאי דחייב רחמנא לחולין בעורה ואחשוי חוץ לא מצי למפקח אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מבי שחיטה פורתא אסרה ואידך מפקח עפר צעלמא הוא אפי' דליכא למימר דמתחייב אהווא פורתא כמו שאפרש בצמוד דכיון דאין שם פסול אחר אלא דשחטו חוץ לצדו איכא למימר דבדכי חייב רחמנא אבל כשיש פסול אחר עמו או יש לפטור אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דבסוף שחיטה הוי כמתחך עפר צעלמא: ב"י קמחייב אהווא פורתא מחייב. תימה כיון דסוף השחיטה פוסלת אין לו להתחייב אפורתא קמא אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כדמשמע בפ"ב דחולין (דף נט:) דפריך מההיא דאירע צה פסול בשחיטה בין קודם פסולה בין לאחר פסולה אין מוטבאה גדיים צהזאתה קודם פסולה מטמאה גדיים לאחר פסולה אין מטמאה גדיים ואי אמרת ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ניפלוג נמי בשחיטה ומאני נתקלקלה בשחיטה קאמרת כיון דנתקלקלה בשחיטה לבסוף איגללי מילתא למפרע דמעיקרא לאו שחיטה היא כלל ואיתו לקולו מפי ר"ת דלאו דוקא נתקלקלה בגוף השחיטה כגון נזר ומעקר אלא אפי' נתקלקלה ע"י מלאכה שעשה בשעת שחיטה דומיא דאירע צה פסול צהזאתה דמיירי בפסול מלאכה דאי לאו הכי אכתי איתקשה לו ניפלוג נמי בשחיטה בפסול מלאכה אלמא משמע התם דאפי' למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כשיאירע פסול צעלמא אין תחילת השחיטה שחיטה וי"ל דהכא נמי ה"מ לאקשוי ליה אלא בלאו הכי מסלק ליה שפיר: ל"מ^א קסבר רבי יוחנן חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. ומקשה דידה ידידיה דליה גופיה אמר צפרק האיש מקדש (קדושין דף ע"ג טו) חולין שנשחטו בעורה לאורייתא וילין לה מקרא: